

EL

EL

EL

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 30.6.2009
COM(2009) 314 τελικό

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

σχετικά με τη λειτουργία των συμφωνιών που έχουν συναφθεί στο πλαίσιο της διαδικασίας που προβλέπεται στο άρθρο XXVIII της GATT στον τομέα του ρυζιού

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

σχετικά με τη λειτουργία των συμφωνιών που έχουν συναφθεί στο πλαίσιο της διαδικασίας που προβλέπεται στο άρθρο XXVIII της GATT στον τομέα του ρυζιού

ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ

Basmati	Υψηλής ποιότητας ρύζι indica που καλλιεργείται μόνο στην Ινδία και το Πακιστάν
Θραύσματα ρυζιού	Λευκό ρύζι που έχει υποστεί φθορές κατά τη διαδικασία λεύκανσης
Αποφλοιωμένο ρύζι	Ρύζι από το οποίο έχει αφαιρεθεί μόνο ο φλοιός, ρύζι brun
Indica	Υποείδος ρυζιού, με κόκκους μακρούς
Japonica	Υποείδος ρυζιού, συνήθως με κόκκους στρογγυλούς ή μεσαίους
Paddy	Ρύζι με τον φλοιό του (αναποφλοιώτο)
Ημιλευκασμένο ή λευκασμένο ρύζι	Ρύζι από το οποίο έχουν αφαιρεθεί ο φλοιός και το σύνολο ή μέρος των στρωμάτων του περικαρπίου και του φύτρου, λευκό ρύζι

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

σχετικά με τη λειτουργία των συμφωνιών που έχουν συναφθεί στο πλαίσιο της διαδικασίας που προβλέπεται στο άρθρο XXVIII της GATT στον τομέα του ρυζιού

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Μετά τη μεταρρύθμιση της κοινής οργάνωσης αγοράς ρυζιού το 2003, η Επιτροπή γνωστοποίησε στον ΠΟΕ ότι η Ευρωπαϊκή Κοινότητα επρόκειτο να τροποποιήσει τις παραχωρήσεις εισαγωγής για το αποφλοιωμένο ρύζι (κωδικός ΕΣ 1006 20) και το ημιλευκασμένο και λευκασμένο ρύζι (κωδικός ΕΣ 1006 30) που περιλαμβάνονται στον πίνακα CXL της Ευρωπαϊκής Κοινότητας ο οποίος έχει προσαρτηθεί στη GATT 1994.

Η μείωση κατά 50% της τιμής παρέμβασης, στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης, σήμαινε ότι η συνέχιση του ισχύοντος την εποχή εκείνη καθεστώτος εισαγωγής¹ θα είχε οδηγήσει σε μεγάλες αποκλίσεις όσον αφορά την προστασία στα σύνορα, οι οποίες θα έφθαναν ενδεχομένως έως και στην επιβολή μηδενικού δασμού. Δεδομένου ότι κάτι τέτοιο θα συνεπαγόταν εξαιρετικά μεγάλη αβεβαιότητα για τον τομέα του ρυζιού, η Κοινότητα αποφάσισε να επανεξετάσει το καθεστώς και να διαπραγματευθεί την αντικατάστασή του από άλλο καταλληλότερο, το οποίο θα εφαρμόζεται σε όλους τους εμπορικούς εταίρους της ΕΕ².

Για τον σκοπό αυτό, στο πλαίσιο του άρθρου XXVIII της GATT, διεξήχθησαν διαπραγματεύσεις με τις τέσσερις χώρες από τις οποίες προέρχονται οι μεγαλύτερες ποσότητες ρυζιού που εισάγονται στην ΕΕ:

- την Ινδία και το Πακιστάν, εκάστη των οποίων έχει συμφέρον ουσιαστικού προμηθευτή όσον αφορά το αποφλοιωμένο ρύζι Basmati,
- τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, οι οποίες είχαν συμφέρον κύριου προμηθευτή όσον αφορά το αποφλοιωμένο ρύζι και συμφέρον ουσιαστικού προμηθευτή όσον αφορά το λευκασμένο ρύζι, και
- την Ταϊλάνδη, η οποία είχε συμφέρον κύριου προμηθευτή όσον αφορά το λευκασμένο ρύζι και συμφέρον ουσιαστικού προμηθευτή όσον αφορά το αποφλοιωμένο ρύζι.

Όταν υπογράφηκε η συμφωνία με την Ταϊλάνδη, η Επιτροπή ανέλαβε την υποχρέωση να υποβάλει στο Συμβούλιο έκθεση σχετικά με τη λειτουργία των συμφωνιών που συνήφθησαν, μόλις θα είχε στη διάθεσή της στοιχεία για τις πρώτες περιόδους εμπορίας. Σκοπός ήταν να καταστεί δυνατή η εκτίμηση του αντικτύπου των ροών των εισαγωγών διαφόρων ειδών ρυζιού στην κοινοτική αγορά, τόσο όσον αφορά την κοινοτική παραγωγή όσο και τις μεταποιηθείσες ποσότητες³.

¹ Σημείωση 7 του πίνακα της ΕΚ.

² Εκτός από τις εισαγωγές που καλύπτονται από προτιμησιακές συμφωνίες, π.χ. συμφωνίες ΟΕΟ, ή εισαγωγικές συμφωνίες, π.χ. για την Αίγυπτο.

³ Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον τομέα του ρυζιού στην ΕΕ είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:

http://ec.europa.eu/agriculture/markets/rice/index_en.htm

Επίσης, η έκθεση εξετάζει τις εισαγωγές λευκασμένου ρυζιού σε μικρές συσκευασίες. Ορισμένα κράτη μέλη εξέφρασαν τις ανησυχίες τους όσον αφορά τις επιπτώσεις που θα έχει για τον τομέα ρυζιού της ΕΕ η ενδεχόμενη μεγάλη αύξηση αυτού του είδους των εισαγωγών μετά τη θέση σε ισχύ των συμφωνιών. Η Επιτροπή ανέλαβε να διεξαγάγει διαβουλεύσεις με κάθε χώρα εξαγωγής από την οποία οι εισαγωγές στην ΕΕ παρουσίασαν αύξηση μεγαλύτερη του 25% κατά τη διάρκεια μιας δεδομένης περιόδου εμπορίας.

2. ΟΙ ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ

2.1. Γενική επισκόπηση

Οι συμφωνίες με την Ινδία και το Πακιστάν εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο στις 11 Αυγούστου 2004⁴. Οι συμφωνίες αυτές προβλέπουν ότι οι εισαγωγές στην ΕΕ **αποφλοιωμένου ρυζιού basmati** πραγματοποιούνται με μηδενικό δασμό από την 1η Σεπτεμβρίου 2004.

Η συμφωνία με τις ΗΠΑ εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 21 Ιουνίου 2005⁵ και εφαρμόστηκε αναδρομικά, από την 1η Μαρτίου 2005, δηλ. από τα μέσα της περιόδου εμπορίας. Η συμφωνία αυτή προβλέπει μέθοδο υπολογισμού των εισαγωγικών δασμών MEK για το **αποφλοιωμένο ρύζι**.

Τέλος, η συμφωνία με την Ταϊλάνδη, η οποία εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 20 Δεκεμβρίου 2005⁶, αφορά κυρίως τον μηχανισμό υπολογισμού των εισαγωγικών δασμών MEK για το **λευκασμένο και το ημιλευκασμένο ρύζι**. Και η συμφωνία αυτή εφαρμόστηκε επίσης αναδρομικά από την 1η Σεπτεμβρίου 2005.

Παρότι η συμφωνία με τις ΗΠΑ δεν έθεσε τέρμα στις διαπραγματεύσεις για το άρθρο XXVIII, θα εξεταστεί επίσης στην παρούσα έκθεση εφόσον έχει συναφθεί στο ίδιο πλαίσιο με τις άλλες συμφωνίες.

Ο ακόλουθος πίνακας περιλαμβάνει τους τελωνειακούς δασμούς που επιβάλλονται στις εισαγωγές ρυζιού, μετά τη θέση σε ισχύ των αντίστοιχων συμφωνιών.

Πίνακας 1: Παγιοποιημένοι και επιβαλλόμενοι δασμοί για το ρύζι

Είδος ρυζιού	Παγιοποιημένος δασμός (ευρώ/τόνος)	Επιβαλλόμενος δασμός (ευρώ/τόνος)
Ρύζι paddy (δεν περιλαμβάνεται στις συμφωνίες)	211	211
Αποφλοιωμένο από το οποίο basmati	65 --	30 – 42,5 - 65 0
Λευκασμένο και ημιλευκασμένο	175	145 – 175
Θραύσματα ρυζιού	128	65

⁴ Αποφάσεις 2004/617/EK και 2004/618/EK του Συμβουλίου (ΕΕ L 279 της 28.8.2004, σ. 17 και 23).

⁵ Απόφαση του Συμβουλίου 2005/476/EK (ΕΕ L 170 της 1.7.2005, σ. 67).

⁶ Απόφαση του Συμβουλίου 2005/953/EK (ΕΕ L 346 της 29.12.2005, σ. 24).

2.2. Αποφλοιωμένο ρύζι Basmati – συμφωνίες με την Ινδία και το Πακιστάν

Οι συμφωνίες με την Ινδία και το Πακιστάν προβλέπουν τους ακόλουθους όρους για την εισαγωγή, ατελώς και εκτός ποσοστώσεων αποφλοιωμένου ρυζιού Basmati:

- 9 είναι οι επιλέξιμες ποικιλίες (4 πακιστανικές και 8 ινδικές, εκ των οποίων 3 κοινές και για τις δύο χώρες)
- το εισαγόμενο ρύζι Basmati πρέπει να συνοδεύεται από πιστοποιητικό γνησιότητας που εκδίδουν οι αρμόδιες ινδικές ή πακιστανικές αρχές.

2.3. Αποφλοιωμένο ρύζι – συμφωνία με τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής

Η συμφωνία με τις ΗΠΑ προβλέπει ετήσιο επίπεδο αναφοράς 431.678 τόνων για εισαγωγές αποφλοιωμένου ρυζιού εκτός από Basmati. Η ποσότητα αυτή υπολογίστηκε, βάσει των μέσων αριθμητικών δεδομένων για την περίοδο 1999–2002, ως εξής:

- εισαγωγές αποφλοιωμένου ρυζιού στην ΕΕ-25 κάθε καταγωγής
- μείον τις εισαγωγές στην ΕΕ-25 αποφλοιωμένου ρυζιού Basmati
- προσαυξημένες κατά 10%
- συν τις εξαγωγές λευκασμένου ρυζιού, στο πλαίσιο του καθεστώτος ενεργητικής τελειοποίησης, από την ΕΕ-15 προς τα 10 κράτη μέλη που προσχώρησαν στην ΕΕ το 2004.

Οι ετήσιες αυξήσεις του εν λόγω επιπέδου αναφοράς καθορίστηκαν σε 6.000 τόνους για κάθε μία από τις ακόλουθες περιόδους εμπορίας: 2005/06, 2006/07 και 2007/08. Για τα επόμενα έτη, η συμφωνία προβλέπει ότι τα μέρη θα καταβάλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για τη σύναψη συμφωνίας μέχρι τις 31 Αυγούστου 2008 το αργότερο. Ωστόσο, οι διαβουλεύσεις μεταξύ της Κοινότητας και των ΗΠΑ δεν έχουν ακόμη ολοκληρωθεί.

Σύμφωνα με τους όρους της συμφωνίας, αν οι εισαγωγές αποφλοιωμένου ρυζιού μειωθούν περισσότερο από 15% σε σχέση με το επίπεδο αναφοράς, στη διάρκεια μιας συγκεκριμένης περιόδου εμπορίας, η ΕΚ θα επιβάλει δασμό 30 ευρώ/τόνο για το επόμενο εξάμηνο. Αν οι εισαγωγές αυξηθούν κατά περισσότερο από 15% σε σχέση με το επίπεδο αναφοράς, ο δασμός για την επόμενη περίοδο καθορίζεται σε 65 ευρώ/τόνο. Αν οι εισαγωγές κυμαίνονται από – 15% έως +15%, ο δασμός για την επόμενη περίοδο ανέρχεται σε 42,5 ευρώ/τόνο.

Η Επιτροπή εξετάζει δύο φορές ετησίως αν απαιτείται μεταβολή του εισαγωγικού δασμού για το αποφλοιωμένο ρύζι και, εφόσον απαιτείται, καθορίζει νέο δασμό που επιβάλλεται από τον Σεπτέμβριο και τον Μάρτιο. Ο υπολογισμός που πραγματοποιείται στο μέσο της περιόδου εμπορίας βασίζεται στις ποσότητες που έχουν εισαχθεί στη διάρκεια των 6 πρώτων μηνών της περιόδου και στο ήμισυ του ετήσιου επιπέδου αναφοράς.

Η λογική στην οποία στηρίζεται η συμφωνία συνίσταται στην πρόβλεψη αύξησης του εισαγωγικού δασμού όταν αυξάνονται οι εισαγωγές και αντιστρόφως, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται το απαιτούμενο επίπεδο προστασίας του ευρωπαϊκού τομέα ρυζιού και ταυτόχρονα το άνοιγμα της αγοράς σε τρίτες χώρες.

Οι εισαγωγές στην ΕΕ όλων των ειδών αποφλοιωμένου ρυζιού εκτός του Basmati, κάθε καταγωγής, προτιμησιακής ή όχι, λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό των εισαγόμενων ποσοτήτων. Τα δεδομένα βασίζονται στα πιστοποιητικά εισαγωγής που έχουν εκδοθεί κατά τη διάρκεια της υπό εξέταση περιόδου.

2.4. Ημιλευκασμένο και λευκασμένο ρύζι – συμφωνία με την Ταϊλάνδη

Η συμφωνία σχετικά με το ημιλευκασμένο και το λευκασμένο ρύζι που συνήφθη με την Ταϊλάνδη προβλέπει ανάλογο μηχανισμό, αλλά απλούστερο από εκείνον του αποφλοιωμένου ρυζιού. Το ετήσιο επίπεδο αναφοράς για τις εισαγωγές έχει καθοριστεί σε 337.168 τόνους, ποσότητα που αντιστοιχεί στον μέσο όρο των εισαγωγών λευκασμένου και ημιλευκασμένου ρυζιού κάθε καταγωγής στην ΕΕ-25 από την περίοδο 2001/2002 έως την περίοδο 2003/2004, προσαυξημένο κατά 10%. Δεν έχει προβλεφθεί καμία ετήσια αύξηση για το εν λόγω επίπεδο αναφοράς.

Σύμφωνα με τους όρους της συμφωνίας, επιβάλλεται κανονικά δασμός 145 ευρώ/τόνο. Ωστόσο, αν οι εισαγωγές λευκασμένου και ημιλευκασμένου ρυζιού υπερβούν κατά περισσότερο από 15% το ετήσιο επίπεδο αναφοράς κατά τη διάρκεια συγκεκριμένης περιόδου εμπορίας, η ΕΚ επιβάλλει δασμό 175 ευρώ/τόνο για το επόμενο εξάμηνο, ειδάλλως ο δασμός για την επόμενη περίοδο παραμένει στα 145 ευρώ/τόνο.

Όπως και για το αποφλοιωμένο ρύζι, η διαδικασία αυτή επαναλαμβάνεται στο μέσο της περιόδου εμπορίας, βάσει των ποσοτήτων που έχουν εισαχθεί κατά τη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου της περιόδου εμπορίας και του 47% του ετήσιου επιπέδου αναφοράς (158.469 τόνοι). Οι εισαγωγές στην ΕΕ οποιασδήποτε καταγωγής, προτιμησιακής ή μη, λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό των εισαγόμενων ποσοτήτων. Ο δασμός που προκύπτει είναι ο δασμός ΜΕΚ και επιβάλλεται σε όλες τις εισαγωγές λευκασμένου και ημιλευκασμένου ρυζιού οποιασδήποτε καταγωγής εκτός από εκείνες που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο προτιμησιακών καθεστώτων ή ποσοστώσεων εισαγωγής.

Επιπλέον, η συμφωνία με την Ταϊλάνδη προβλέπει δασμολογική ποσόστωση 13.500 τόνων λευκασμένου και ημιλευκασμένου ρυζιού με μηδενικό δασμό.

2.5. Θραύσματα ρυζιού – συμφωνία με την Ταϊλάνδη

Η συμφωνία με την Ταϊλάνδη καθορίζει επίσης τον εισαγωγικό δασμό που επιβάλλεται στα θραύσματα ρυζιού, ο οποίος έχει καθοριστεί σε 65 ευρώ/τόνο από τον Σεπτέμβριο 2005 (σε σχέση με 128 ευρώ/τόνο κατά το προηγούμενο έτος). Επίσης, η παλαιά δασμολογική ποσόστωση 80.000 τόνων αυξήθηκε σε 100.000 τόνους.

3. ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΤΗΣ ΕΕ

3.1. Στοιχεία

Για την εκτίμηση του αντίκτυπου των συμφωνιών, η παρούσα έκθεση εξετάζει την εφαρμογή τους από την περίοδο 2004/05 έως την περίοδο 2007/08, τελευταία πλήρη περίοδο εμπορίας για την οποία υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία.

Όσον αφορά τον όγκο των εισαγωγών, η έκθεση στηρίζεται σε δύο συμπληρωματικές πηγές:

- τη βάση δεδομένων για τα πιστοποιητικά εισαγωγής, η οποία καθιστά δυνατό τον διαχωρισμό μεταξύ των προτιμησιακών και των μη προτιμησιακών εισαγωγών.
- τη βάση δεδομένων Comext, η οποία παρέχει τις πράγματι εισαχθείσες ποσότητες, βάσει των στοιχείων που έχουν παράσχει τα κράτη μέλη στην Eurostat. Παρότι η βάση Comext διαχωρίζει τις εισαγωγές βάσει της καταγωγής του εμπορεύματος, δεν διαχωρίζει τις προτιμησιακές από τις μη προτιμησιακές εισαγωγές.

Για τα στοιχεία του ισοζυγίου εφοδιασμού και για την ανάλυση των τάσεων της αγοράς, χρησιμοποιούνται τα στοιχεία της Eurostat και άλλα στοιχεία που κοινοποιούν τα κράτη μέλη.

Τα στοιχεία σχετικά με τις εισαγωγές λευκασμένου ρυζιού σε μικρές συσκευασίες προέρχονται από το σύστημα επιτήρησης της ΓΔ TAXUD της Επιτροπής, το οποίο τέθηκε σε λειτουργία τον Φεβρουάριο 2006. Συνεπώς, διαθέσιμα στοιχεία υπάρχουν μόνο για δύο πλήρεις περιόδους εμπορίας, 2006/07 και 2007/08, και αφορούν τις ποσότητες που πράγματι εισήχθησαν.

3.2. Ροές εισαγωγών βάσει των εκδοθέντων πιστοποιητικών

3.2.1. Αποφλοιωμένο ρύζι *Basmati*

Κατά τις περιόδους 2004/05 και 2005/06 οι εισαγωγές *Basmati* παρέμειναν σταθερές στους 270.000 τόνους, ενώ αυξήθηκαν σε 324.000 τόνους κατά την περίοδο 2006/07 και σε 368 000 τόνους ένα χρόνο αργότερα.

Συνεπώς, στο τέλος της τέταρτης περιόδου εφαρμογής της συμφωνίας που αφορά το ρύζι *Basmati*, οι εισαγωγές παρουσίασαν αύξηση της τάξης των 100.000 τόνων (+36%).

Πίνακας 2: Εισαγωγές αποφλοιωμένου ρυζιού *Basmati* – εκδοθέντα πιστοποιητικά (σε τόνους)

Περίοδος εμπορίας	Ινδία	Πακιστάν	Σύνολο
2004/05	203 896	66 933	270 829
2005/06	217 630	53 196	270 826
2006/07	285 037	38 567	323 604
2007/08	269 087	99 073	368 160

3.2.2. Αποφλοιωμένο ρύζι

Από την έναρξη ισχύος της συμφωνίας, η ποσότητα αποφλοιωμένου ρυζιού εκτός του *Basmati* για το οποίο εκδόθηκαν πιστοποιητικά εισαγωγής αυξήθηκαν από 398.121 τόνους κατά την περίοδο 2004/05 σε 550.741 τόνους κατά την περίοδο 2007/08. Η αύξηση κατά 37% (148.778 τόνους) οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στη διεύρυνση της ΕΕ με την προσχώρηση της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας, οι οποίες εισήγαγαν συνολικά 78.985 τόνους αποφλοιωμένου ρυζιού κατά την περίοδο 2004/05, πριν από την προσχώρησή τους στην ΕΕ.

Η καθαρή αύξηση των εισαγωγών στην ΕΕ από την περίοδο 2004/05 έως και την περίοδο 2007/08 δεν υπερέβη συνεπώς τους 70.000 τόνους.

Η εξαμηνιαία προσαρμογή του εισαγωγικού δασμού (τον Σεπτέμβριο και τον Μάρτιο) επηρέασε τον συντελεστή με τον οποίο οι εμπορεύμενοι ζητούσαν την έκδοση

πιστοποιητικών εισαγωγής σε διάφορες περιόδους του έτους. Για παράδειγμα, αν προβλεπόταν αύξηση του δασμού μετά τον Μάρτιο, αυξάνονταν οι αιτήσεις που υποβάλλονταν τον Φεβρουάριο, ώστε να επωφεληθούν οι εμπορευόμενοι από τον χαμηλότερο δασμολογικό συντελεστή και αντιστρόφως.

Κατά συνέπεια, το πρώτο εξάμηνο των περιόδων εμπορίας 2005/06 και 2006/07, όταν ο δασμός ήταν χαμηλός, εκδόθηκαν πιστοποιητικά για το 67% των ετήσιων ποσοτήτων, κατά μέσο όρο. Παρότι οι εισαγωγές πλησίαζαν ή υπερέβαιναν το εξαμηνιαίο επίπεδο αναφοράς κατά τη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου κάθε περιόδου, στο σύνολο της περιόδου ήταν κατώτερες του επιπέδου αναφοράς των περιόδων 2004/05 και 2005/06⁷.

Από το τέλος του 2007, οι περιορισμοί που επέβαλαν στις εξαγωγές ορισμένοι από τους κυριότερους παγκόσμιους εξαγωγείς ρυζιού επηρέασε επίσης το χρονοδιάγραμμα των εισαγωγών, δεδομένου ότι οι εμπορευόμενοι στην ΕΕ προσπάθησαν να αποφύγουν το ενδεχόμενο εξάντλησης των αποθεμάτων.

Κατά τις περιόδους 2004/05 και 2005/06, περίπου το ένα τέταρτο των εισαγωγών αποφλοιωμένου ρυζιού στην ΕΕ προερχόταν από τις ΗΠΑ. Οι εισαγωγές σημείωσαν απότομη πτώση μετά την ανακάλυψη LL Rice 601, μιας γενετικής τροποποιημένης ποικιλίας απαγορευμένης στην ΕΕ⁸, σε παρτίδες αμερικανικού ρυζιού, τον Αύγουστο 2006.

Οι εισαγωγείς της ΕΕ στράφηκαν στη συνέχεια σε ρύζι άλλης καταγωγής και συγκεκριμένα Ταϊλάνδης και Ουρουγουάης (αντιστοίχως 22% και 13% του συνόλου των εισαγωγών κατά την περίοδο 2007/08).

Πίνακας 3: Εισαγωγές αποφλοιωμένου ρυζιού – εκδοθέντα πιστοποιητικά (σε τόνους)

Περίοδος εμπορίας	1ο εξάμηνο	2ο εξάμηνο	Σύνολο
2004/05	212 335	185 787	398 121
2005/06	288 203	128 679	416 882
2006/07	352 615	171 533	524 149
2007/08	307 448	243 293	550 741

3.2.3. Ημιλευκασμένο και λευκασμένο ρύζι

Οι εισαγωγές ημιλευκασμένου και λευκασμένου ρυζιού αυξάνονταν σταδιακά μέχρι την περίοδο 2007/08, οπότε σημειώθηκε απότομη αύξηση 50% (+150.000 τόνους) σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Ως εκ τούτου, τον Μάρτιο 2008, ο δασμός αυξήθηκε σε 175 ευρώ/τόνο ενώ ήταν 145 ευρώ/τόνο από τότε που τέθηκε σε ισχύ η συμφωνία, τον Σεπτέμβριο 2005⁹.

⁷ Η κατάσταση είναι διαφορετική για την περίοδο 2008/09: οι εισαγωγές στη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου (Σεπτέμβριος 2008 – Φεβρουάριος 2009) ήταν τόσο χαμηλότερες από εκείνες της προηγούμενης περιόδου, ώστε ο δασμός μειώθηκε σε 42,5 ευρώ/ΜΤ από τον Μάρτιο 2009. Τα υψηλότερα τελικά αποθέματα της ΕΕ για την περίοδο 2007/08 είχαν ως αποτέλεσμα την επιβράδυνση των ροών των εισαγωγών, οι οποίες ενδέχεται επίσης να επηρεάστηκαν από την οικονομική κρίση.

⁸ Με τις αποφάσεις 2006/578/ΕΚ και 2006/601/ΕΚ της Επιτροπής, τα κράτη μέλη κλήθηκαν να λάβουν τα απαιτούμενα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι δεν έχουν διατεθεί στην αγορά της ΕΕ προϊόντα που περιέχουν το γενετικώς τροποποιημένο ρύζι LL RICE 601.

⁹ Κατά την περίοδο 2008/09, οι εισαγωγές μειώθηκαν γενικά και ο δασμός για το λευκασμένο ρύζι καθορίστηκε και πάλι στο χαμηλότερο επίπεδο των 145 ευρώ/τόνο από τον Μάρτιο 2009.

Πίνακας 4: Εισαγωγές λευκασμένου και ημιλευκασμένου ρυζιού – εκδοθέντα πιστοποιητικά (σε τόνους)

Περίοδος εμπορίας	1ο εξάμηνο	2ο εξάμηνο	Σύνολο
2004/05	94 228	99 909	194 137
2005/06	123 923	122 081	246 005
2006/07	140 766	142 891	283 657
2007/08	203 597	227 842	431 438

3.2.4. Θραύσματα ρυζιού

Οι εισαγωγές θραυσμάτων ρυζιού αυξήθηκαν από 185.000 τόνους κατά την περίοδο 2005/06 σε σταθερό επίπεδο 240.000 τόνων κατά τις περιόδους 2006/07 και 2007/08¹⁰. Χάρη στην υψηλή ποιότητα του ρυζιού που παρήχθη στην ΕΕ, υπάρχει μεγάλη έλλειψη θραυσμάτων ρυζιού στην αγορά της ΕΕ. Επιπλέον, σημαντικό μέρος των εισαγωγών θραυσμάτων ρυζιού (περισσότερο από 55% κατά μέσο όρο) πραγματοποιείται με μηδενικό ή μειωμένο δασμό στο πλαίσιο προτιμησιακών συμφωνιών και δασμολογικών ποσοστώσεων.

Πίνακας 5: Εισαγωγές θραυσμάτων ρυζιού – εκδοθέντα πιστοποιητικά (σε τόνους)

Περίοδος εμπορίας	Σύνολο
2004/05	123 191
2005/06	185 701
2006/07	240 365
2007/08	236 320

3.2.5. Εισαγωγές σε μικρές συσκευασίες

Οι εισαγωγές λευκασμένου και ημιλευκασμένου ρυζιού σε μικρές συσκευασίες μειώθηκε κατά 7%, από 35.812 τόνους σε 33.275 τόνους, κατά τις περιόδους 2006/07 και 2007/08.

Αν δεν ληφθούν υπόψη οι εισαχθείσες ποσότητες που δεν υπερβαίνουν τους 500 τόνους, μόνο οι εισαγωγές σε μικρές συσκευασίες από το Πακιστάν αυξήθηκαν κατά περισσότερο από 25%. Από την περίοδο 2006/07 έως την περίοδο 2007/08, οι εισαγωγές αυξήθηκαν κατά 62%, από 3.915 τόνους σε 6.326 τόνους. Η αύξηση αυτή εντάσσεται στην αύξηση του 58% των συνολικών εισαγωγών λευκασμένου και ημιλευκασμένου ρυζιού από το Πακιστάν κατά τη διάρκεια της ίδιας περιόδου: από 26.235 τόνους κατά την περίοδο 2006/07, σε 41.378 τόνους κατά την περίοδο 2007/08.

3.3. Η αγορά ρυζιού της ΕΕ

3.3.1. Παραγωγή

Από την περίοδο 2004/05 έως την περίοδο 2007/08, η έκταση των ορυζώνων στην ΕΕ ήταν σχετικά σταθερή, από 413.000 εκτάρια έως 428.000 εκτάρια. Κάποια μετατόπιση της παραγωγής από την ποικιλία indica στην ποικιλία japonica παρατηρήθηκε για διάφορους διαρθρωτικούς λόγους που δεν διήρκεσαν πολύ. Οι εκτάσεις με την ποικιλία indica

¹⁰ Κατά την περίοδο 2008/09, ο ρυθμός των εισαγωγών είναι, μέχρι στιγμής, μεγαλύτερος κατά 33% σε σχέση με το αντίστοιχο ποσοστό των προηγούμενων ετών.

μειώθηκαν πρόσκαιρα δεδομένου ότι οι καλλιέργειες επλήγησαν σοβαρά από τις αντίξοες καιρικές συνθήκες¹¹.

Κατά την περίοδο 2004/05, η παραγωγή σε ισοδύναμο λευκασμένου ρυζιού ανήλθε στην ΕΕ-25 στην ποσότητα ρεκόρ του 1,68 εκατ. τόνων. Στη συνέχεια μειώθηκε σε 1,54 εκατ. τόνους κατά την περίοδο 2005/06, σε 1,59 εκατ. τόνους κατά την περίοδο 2006/07. Ήδη στην ΕΕ-27, η παραγωγή έφθασε στα 1,68 εκατ. τόνους κατά την περίοδο 2007/08.

Από την περίοδο 2004/05 έως την περίοδο 2007/08, η παραγωγή ρυζιού indica στην ΕΕ μειώθηκε κατά 178.000 τόνους σε ισοδύναμο λευκασμένου ρυζιού. Το έλλειμμα αυτό στον εφοδιασμό της ΕΕ αντισταθμίστηκε από τις εισαγωγές ρυζιού indica. Κατά τη διάρκεια της ίδιας περιόδου, η παραγωγή ρυζιού japonica αυξήθηκε αναλόγως, κυρίως χάρη στη συνδρομή των δύο νέων κρατών μελών.

Τα αποθέματα παρέμβασης ρυζιού paddy, τα οποία ανέρχονταν σε 600.000 τόνους στις αρχές της περιόδου 2004/05, εξαντλήθηκαν στο τέλος της περιόδου 2007/08.

3.3.2. Κατανάλωση

Πριν από την τελευταία διεύρυνση, η κατανάλωση ρυζιού στην ΕΕ-25 κυμαινόταν από 2,3 έως 2,4 εκατ. τόνους (σε ισοδύναμο λευκασμένου ρυζιού) ετησίως. Με την προσχώρηση της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας, η κατανάλωση αυξήθηκε κατά 100-120.000 τόνους. Η κατανάλωση στην ΕΕ-27 ανέρχεται σήμερα σε περίπου 2,5 εκατ. τόνους ετησίως κατά μέσο όρο.

3.3.3. Μεταποιηθείσες ποσότητες

Οι ποσότητες που μεταποιήθηκαν από την ευρωπαϊκή βιομηχανία αντιστοιχούν στο άθροισμα της παραγωγής ρυζιού paddy της ΕΕ και των καθαρών συναλλαγών ρυζιού paddy και αποφλοιωμένου ρυζιού, προσαρμοσμένων βάσει της εξέλιξης των αποθεμάτων, εκφρασμένων στο σύνολό τους σε ισοδύναμο λευκασμένου ρυζιού.

Οι μεταποιηθείσες ποσότητες κυμάνθηκαν από 2,22 έως 2,34 εκατ. τόνους και εξαρτώνται κυρίως από το ρύζι που παράγεται στην ΕΕ.

Αυτό σημαίνει ότι η βιομηχανία διατήρησε το επίπεδό της και δεν επηρεάστηκε αρνητικά από τις διάφορες συμφωνίες MEK και τις προτιμησιακές εμπορικές συμφωνίες. Πιο συγκεκριμένα, η ουσιαστική αύξηση των εισαγωγών λευκασμένου και ημιλευκασμένου ρυζιού την περίοδο 2007/08 δεν φαίνεται να είχε αρνητικές επιπτώσεις στη βιομηχανία.

3.4. Τιμές αγοράς

3.4.1. Τιμές στην παγκόσμια αγορά

Παρότι η τιμή του Thai 100% B, η οποία θεωρείται ως η παγκόσμια τιμή αναφοράς για το ρύζι indica, κυμαινόταν από 250 δολάρια/τόνο έως 350 δολάρια/τόνο από το 2004, το Νοέμβριο 2007 άρχισε να αυξάνεται φθάνοντας τα 1050 δολάρια/τόνο το Μάιο 2008.

¹¹ Κατά την περίοδο 2008/09, οι καλλιεργούμενες με την ποικιλία indica εκτάσεις αυξήθηκαν κατά 20%.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι περίπου 6% έως 8% μόνο της παγκόσμιας παραγωγής ρυζιού αποτελεί αντικείμενο διεθνών συναλλαγών. Συνεπώς, οι παγκόσμιες τιμές επηρεάζονται ιδιαίτερα ακόμη και με την παραμικρή μεταβολή της ισορροπίας της αγοράς και των πολιτικών αποφάσεων. Πέρα από την επίδραση της αισθητής αύξησης των τιμών άλλων βασικών προϊόντων, η αυξημένη ζήτηση λόγω της απόφασης ορισμένων ασιατικών χωρών να διατηρήσουν μεγαλύτερα αποθέματα ρυζιού, συνοδευόμενη από μέτρα που έλαβαν ορισμένοι από τους κυριότερους εξαγωγείς (Βιετνάμ, Ινδία, ...) για τον περιορισμό των εξαγωγών με σκοπό την αποφυγή του πληθωρισμού των τιμών των ειδών διατροφής, ήταν αρκετή για να προκαλέσει κλιμάκωση των τιμών. Αφού έφθασαν στο ύψιστο σημείο τους τον Μάιο 2008, οι τιμές του Thai 100% B μειώθηκαν σταδιακά, χωρίς όμως να έχουν ακόμη πέσει κάτω από τα 500 δολάρια/τόνο. Για το ρύζι καταγωγής άλλων χωρών, όπως το Βιετνάμ, οι τιμές επανήλθαν στα προ της αύξησης επίπεδα.

Το ρύζι japonica σημείωσε παρόμοια αύξηση κατά την ίδια περίοδο. Ωστόσο, λόγω της πρόσφατης απουσίας από την αγορά ορισμένων σημαντικών εξαγωγέων (απαγόρευση των εξαγωγών από την Αίγυπτο, ξηρασία στην Αυστραλία), οι τιμές του ρυζιού japonica Καλιφόρνιας παρέμειναν σε πολύ υψηλά επίπεδα, γύρω στα 1.150 δολάρια/τόνο.

3.4.2. Τιμές στην αγορά της ΕΕ

Μετά τη μεταρρύθμιση του 2003, οι τιμές του ρυζιού paddy της ΕΕ παρέμειναν σε αισθητά υψηλότερα επίπεδα από την τιμή παρέμβασης (που καθορίστηκε σε 150 ευρώ/τόνο) και ακολούθησαν, συνολικά, μία αυξητική τάση. Κατά τη διάρκεια της περιόδου εμπορίας 2004/05, οι τιμές ήταν σχετικά σταθερές και κυμάνθηκαν από 160 ευρώ/τόνο έως 240 ευρώ/τόνο, ανάλογα με την καταγωγή και το είδος του ρυζιού. Ωστόσο, κατά τα επόμενα έτη, παρατηρήθηκαν κάποιες απότομες αυξήσεις.

Το 2006, οι μέσες τιμές του ιταλικού ρυζιού japonica εκτινάχτηκαν στα 293 ευρώ/τόνο, κυρίως λόγω της μειωμένης παραγωγής ρυζιού japonica σε συνδυασμό με την αυξημένη ζήτηση στην ΕΕ μετά τη διεύρυνση του 2004. Η τιμή του ιταλικού indica αυξήθηκε επίσης σε 235 ευρώ/τόνο, ενώ οι ισπανικές τιμές παρέμειναν σε γενικές γραμμές οι ίδιες με του προηγούμενου έτους.

Το 2007, ενώ οι ιταλικές τιμές παρουσίασαν σημαντικές διακυμάνσεις, οι ισπανικές τιμές αυξάνονταν καθόλη τη διάρκεια του έτους, ιδίως όσον αφορά το ρύζι indica, για το οποίο οι τιμές αυξήθηκαν σε 240 ευρώ/τόνο, κυρίως λόγω των αντίξοων καιρικών συνθηκών στην Ανδαλουσία, που είναι σημαντικός παραγωγός ρυζιού indica.

Ωστόσο, η μεγαλύτερη αύξηση των τιμών ρυζιού paddy στην ΕΕ παρατηρήθηκε το 2008, στο πλαίσιο της κάθετης αύξησης των τιμών ρυζιού στην παγκόσμια αγορά. Τον Μάιο 2008, το ιταλικό ρύζι indica και το ρύζι japonica έφθασαν στα 480 ευρώ/τόνο, δηλ. σε τιμή τριπλάσια της τιμής παρέμβασης¹².

Σε άλλα κράτη μέλη που παράγουν ρύζι (Ελλάδα, Γαλλία και Πορτογαλία), παρότι δεν έφθασαν στα ίδια επίπεδα, οι τιμές του ρυζιού paddy ήταν συστηματικά αισθητά υψηλότερες από την τιμή παρέμβασης, από την περίοδο εμπορίας 2004/05 και μετά. Από το 2004, οι οργανισμοί παρέμβασης δεν έχουν αγοράσει καμία ποσότητα ρυζιού.

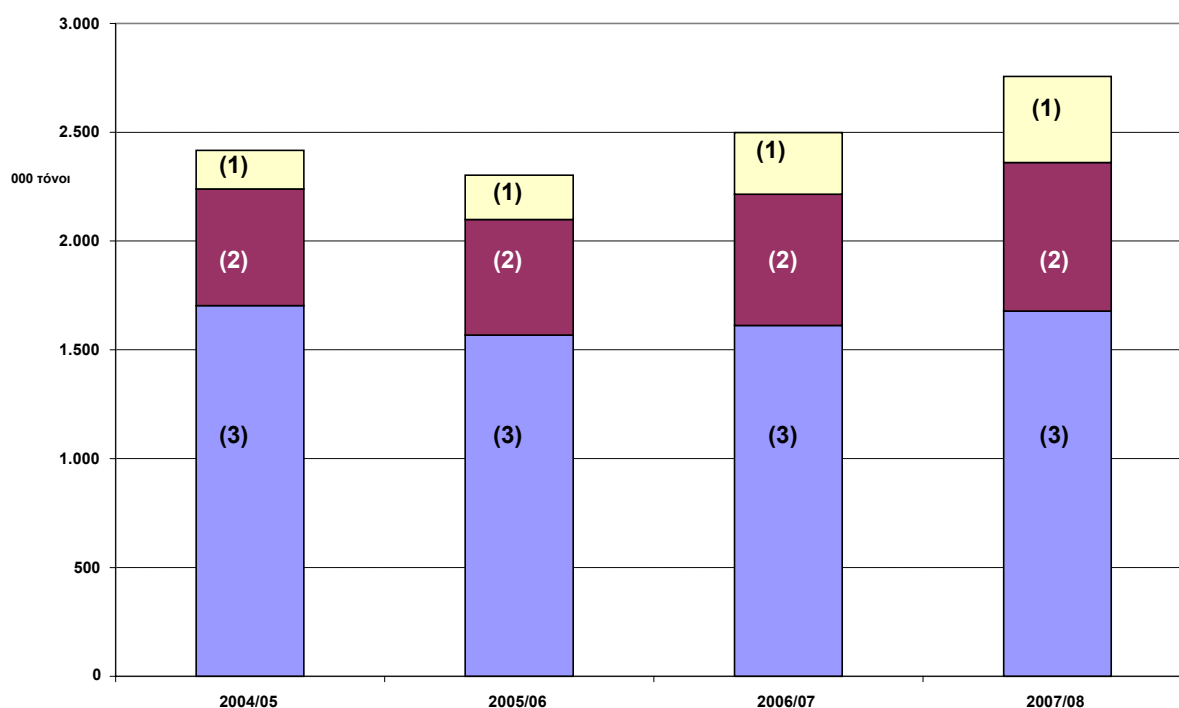
¹² Από την αρχή της περιόδου εμπορίας 2008/09, όλες οι τιμές ρυζιού paddy στην Ιταλία και την Ισπανία παρέμειναν σταθερά άνω των 300 ευρώ/τόνο και, σε ορισμένες περιπτώσεις υπερέβησαν τα 500 ευρώ/τόνο.

3.5. Ο εφοδιασμός της ΕΕ σε ρύζι

Ενώ συνολικά η παραγωγή ρυζιού της ΕΕ παρέμεινε σταθερή από την περίοδο 2004/05, σε σχετικούς όρους, οι εισαγωγές παρουσίασαν αύξηση. Η αύξηση των εισαγωγών λευκασμένου και ημιλευκασμένου ρυζιού είναι σημαντικότερη (από 177.000 τόνους το 2004/05 σε 394.000 τόνους το 2007/08) από εκείνη των εισαγωγών μη επεξεργασμένου ρυζιού (από 537.000 τόνους σε 683.000 τόνους κατά την ίδια περίοδο).

Οι συνολικές εισαγωγές ρυζιού, σε ισοδύναμο λευκασμένου ρυζιού, αυξήθηκαν από 715.000 τόνους κατά την περίοδο 2004/05 σε 1.077.000 τόνους κατά την περίοδο 2007/08. Αυτό οφείλεται κυρίως στη διεύρυνση της ΕΕ μετά την προσχώρηση της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας.

Πίνακας 6: Αναλυτική κατανομή του εφοδιασμού της ΕΕ-27 σε ρύζι (σε 000 τόνους ισοδύναμου λευκασμένου ρυζιού)

- (1) Εισαγωγές λευκασμένου και ημιλευκασμένου ρυζιού
- (2) Εισαγωγές ρυζιού paddy και αποφλοιωμένου ρυζιού
- (3) Παραγωγή ΕΕ

4. ΤΕΛΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Σε γενικές γραμμές, οι συμφωνίες που συνήφθησαν έχουν επιτύχει τον σκοπό τους στο βαθμό που η προστασία της αγοράς της ΕΕ ενισχύθηκε όταν αυξήθηκαν οι εισαγωγές και αντιστρόφως.

Από το 2004, οι διακυμάνσεις στην παραγωγή ρυζιού της ΕΕ συνδέονταν περισσότερο με τις κλιματικές συνθήκες και τις επιλογές των παραγωγών και λιγότερο με τις ροές των εισαγωγών. Οι εισαγωγές αυξήθηκαν για να καλυφθεί η αυξημένη κατανάλωση στην ΕΕ.

Οι ποσότητες που μεταποιήθηκαν από τη βιομηχανία ρυζιού της ΕΕ παρέμειναν σταθερές. Κατά τη διάρκεια της υπό εξέταση περιόδου, οι συμφωνίες δεν επηρέασαν αρνητικά τη βιομηχανία επεξεργασίας ρυζιού της ΕΕ.

Εντούτοις, το 2008, οι παγκόσμιες τιμές ρυζιού – όπως και οι τιμές άλλων δημητριακών – έφθασαν για πρώτη φορά σε εξαιρετικά υψηλά επίπεδα, με αντανάκλαση στις τιμές στην εσωτερική αγορά της ΕΕ.